

komisje Ekologii => prośba
o pochylenie się.

Rybnik dnia 14.12.2018 roku

Prezydent => prośba o pochylenie
opinie.

wpięty 18.12.2018..

Podmioty wnoszące petycję:

Stowarzyszenie Rybnicki Alarm Smogowy
z siedzibą w Rybniku - reprezentowane
przez przedstawiciela Stowarzyszenia
Zdzisława Kuczma
44-203 Rybnik, ul. Przyjaźni 16 e
e-mail: zdzislaw.kuczma@gmail.com
NIP 6423211032, REGON 380206885

Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych
CRIS
44-200 Rybnik, ul. Tadeusza Kościuszki 22/5
tel./fax 32 739-55-12
NIP: 642-27-60-825 Regon: 277-82-77-56

RADA MIASTA RYBNIKA

+ E-RADA

URZĄD MIASTA RYBNIKA (6)	
KANCLARIA	
WPEŁNYŁO	
2018-12-19	
nr koresp.	2018/245559
ilość załączników	3

PETYCJA W INTERESIE PUBLICZNYM

Na podstawie art.2 ust.1 i ust.2 pkt 1 oraz ust. 3 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach wnosimy o:

- I. **Podjęcie uchwały w sprawie wystąpienia do Zarządu Województwa Śląskiego z apelem o zmianę UCHWAŁY NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, z następującym załącznikiem stanowiącym treść apelu:**

Załącznik:

Wnosimy o :

1. Przygotowanie projektu zmiany UCHWAŁY NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, poddania jej procedurom określonym w art. 96 ust.2 - 5 ustawy Prawo ochrony środowiska i skierowania go do Sejmiku Śląskiego.
2. O zmianę treści § 8 Uchwały, o której mowa wyżej w następujący sposób:

Obowiązująca treść uchwały:

- § 8. 1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 roku z następującymi wyjątkami:
- 1) wymagania w skazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, z zastrzeżeniem ust.3 będą obowiązywać:
 - a) od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,

- b) od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
 - c) od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
 - d) od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:
- a) osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub
 - b) zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Proponowana treść uchwały:

§ 8. 1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 roku z następującymi wyjątkami:

- 1) wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku **z zastrzeżeniem ust.3** będą obowiązywać:
- a) od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
 - b) od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
 - c) od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
 - d) od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:
- a) osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub
 - b) zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

3. W granicach administracyjnych miasta Rybnika wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:

1)

- a) od 1 stycznia 2021 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 5 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
- b) od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
- c) od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,

2)

wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2021 roku, z zastrzeżeniem § 8 ust.2 pkt 2 lit. a i b.

Jednocześnie na podstawie art. 4 ust. 3 Ustawy o petycjach wyrażamy zgodę na ujawnienie na stronie internetowej Rady Miasta Rybnika danych osobowych podmiotów wnoszących niniejszą petycję.

UZASADNIENIE

Uzasadnienie przedstawianego przez nas wniosku stanowią argumenty wskazane w petycji skierowanej przez nas do Zarządu Województwa Śląskiego, stanowiącej załącznik nr 1.

Niezależnie od powyższego trzeba dodatkowo wskazać, że Rybnik to jedno z najbardziej zanieczyszczonych miast w Polsce i Unii Europejskiej.

Rybnicki smog w liczbach

W niechlubnych rankingach zanieczyszczeń powietrza Rybnik regularnie zajmuje czołowe pozycje. Najgorzej wyglądają dane dotyczące zanieczyszczenia pyłem zawieszonym (PM₁₀, PM_{2,5}) oraz rakotwórczym i mutagennym benzo(a)pirenem. W raporcie Światowej Organizacji Zdrowia (Ambient Air Pollution Database, 2016), w którym sklasyfikowano 2972 miasta z całego świata, uszeregowane pod względem zanieczyszczenia powietrza pyłem PM₁₀ Rybnik sklasyfikowano na 12 miejscu w Europie. Wg WHO wśród miejscowości Unii Europejskiej najbardziej zanieczyszczonych pyłem PM_{2,5} (drobniejszą, a przez to bardziej niebezpieczną frakcją pyłu zawieszonego) Rybnik znajduje się na czwartym miejscu. Dopuszczalne normy stężeń średniodobowych dla PM₁₀ (50 µg/m³) przekraczane są w mieście przez średnio 100 dni w roku: 2014 – 115 dni; 2015 – 118 dni; 2016 – 106 dni; 2017 – 97 dni (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach – WIOŚ). Tylko w tym roku przekroczenia średniodobowe odnotowano już 100 razy (stan na 10 grudnia 2018 r.), co wyraźnie wskazuje na to, że trudno uznać dotychczasowe działania naprawcze za wystarczające. Warto odnotować jeszcze jeden fakt związany z pyłem zawieszonym PM₁₀. W jego przypadku prawo przewiduje, że dopuszczalne dobowe normy mogą być przekraczane jedynie przez 35 dni w roku. W Rybniku limit na 2018 r. został osiągnięty już

25 lutego 2018 r. Równie niekorzystnie wygląda sytuacja pod względem zanieczyszczenia powietrza rakotwórczym i mutagennym benzo(a)pirenem – BaP. Wg danych WIOŚ stacja w Rybniku wskazała średnioroczne BaP w 2016 r. na poziomie 13,4 ng/m³, w 2017-16,02 ng/m³ (poziom docelowy tego związku wynosi 1 ng/m³). W styczniu 2017 roku, kiedy sytuacja w Rybniku była najgorsza od lat, średniodobowe stężenia BaP przekraczały 80 ng/m³!

Wpływ smogu na zdrowie dzieci

Powyższe statystyki nie w pełni obrazują ryzyko na jakie narażeni są mieszkańcy, oddychający rybnickim powietrzem. Tymczasem liczne badania dobitnie wskazują na istnienie związku pomiędzy ekspozycją na zanieczyszczenia a negatywnymi efektami zdrowotnymi. Do grupy szczególnie narażonej zaliczają się najmłodsi rybniczanie. Nabłonek oddechowy dziecka odpowiedzialny za wylapywanie zanieczyszczeń jest jeszcze niedojrzały. Z kolei drogi oddechowe są wąskie i krótkie, co zwiększa ich podatność na podrażnienia i stan zapalny. Dzieci oddychają też szybciej niż dorośli, zużywają w przeliczeniu na masę ciała o ok. 50 % więcej powietrza. Zanieczyszczenia kumulują się bliżej gruntu, dlatego dzieci wdychają ich proporcjonalnie więcej. Warto też dodać, że duży odsetek maluchów oddycha ustami, a nie przez nos, który jest przecież naszym naturalnym filtrem (wypowiedź dr K. Musioł).

Oto tylko kilka przykładowych wyników badań naukowych ilustrujących wpływ zanieczyszczeń na zdrowie dzieci:

- 1) Udowodniono bezspornie, że **zanieczyszczenie powietrza może wyzwać miejscowe stany zapalne u dzieci – nieżyt błony śluzowej nosa, gardła, zatok, uszu, krtani, tchawicy, oskrzeli płuc. Ponadto doprowadza to do osłabienia układu immunologicznego, zaostrzenia bądź wywołania chorób alergicznych.**
- 2) Dostrzeżono wpływ zanieczyszczeń na układ nerwowy dzieci. Badania scyntygraficzne pokazały, że **droga wnikania pyłów do naszego organizmu to nie tylko oskrzela i płuca ale i nerw węchowy, który stanowi bezpośrednie połączenie jamy nosowej z mózgiem dzieci.**
- 3) Wykazano, że u dzieci narażonych na zanieczyszczone powietrze występują **problemy z pamięcią i koncentracją, wyższy poziom niepokoju, stany depresyjne, zwiększona nadpobudliwość, trudności z kontrolą emocji, gorsze kompetencje społeczne czy choroby ze spektrum autystycznego** (Jedrychowski W, Galas A, Pac A, Flak E, Camman D, Rauh V, Perera F. (2005): Prenatal ambient air exposure to polycyclic aromatic hydrocarbons and the occurrence of respiratory symptoms over the first year of life).
- 4) **Badania przeprowadzone przez dr K. Musioł wykazały związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy stężeniem pyłów zawieszonych a częstością zachorowalności na guzy mózgu u dzieci w aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej.** Badania obejmowały analizę zachorowalności na nowotwory OUN wśród dzieci z województwa śląskiego leczonych na Oddziałach Onkologii oraz Neurochirurgii Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach w latach 2000-2017 i odnotowały najwyższy standaryzowany współczynnik zachorowalności na nowotwory OUN w aglomeracji

rybnicko-jastrzębskiej. Wykazano przy tym dodatnią korelację, istotną statystycznie pomiędzy wskaźnikiem zachorowalności a stężeniem PM10 oraz PM2,5.

- 5) Wykazano, że „wdychanie zanieczyszczonego powietrza może uszkodzić tkankę mózgową i osłabić rozwój funkcji poznawczych, co skutkuje długotrwałymi powikłaniami. **Zanieczyszczenia szkodzą nie tylko rozwijającym się płucom, ale mogą również trwale uszkodzić mózg, a tym samym zagrozić przyszłości dzieci**” (Anthony Lake, Dyrektor Generalny UNICEF raport, Nowy Jork, 6 grudnia 2017 r.).
- 6) Poziomem ekspozycji matki na pył zawieszony PM 2.5 i WWA w czasie ciąży wpływa na stan zdrowia dzieci urodzonych (w Krakowie badania w tym zakresie prowadził zespół **prof. dr hab. Wiesława Jędrychowskiego**). Okazało się, że **w przypadku kobiet, które oddychały zanieczyszczonym powietrzem, częściej dochodziło do obumarcia płodu lub do przedwczesnych porodów. Dzieci matek narażonych na zanieczyszczone powietrze rodziły się z mniejszą masą urodzeniową, mniejszym obwodem głowy, mniejszą długością ciała.** W wieku pięciu lat wykazywały niższe wartości całkowitej objętości wydechowej płuc, a w testach neurorozwojowych osiągały niższe wartości IQ.

Główne źródła smogu

Jak wskazują analizy wielkości emisji wykonane w ramach Programu ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego z 2014 r. największy wpływ na jakość powietrza mają źródła powierzchniowe, obejmujące głównie indywidualne źródła spalania z sektora komunalno-bytowego oraz sektora usługowego. **Spośród wszystkich źródeł na obszarze województwa śląskiego generujących emisje zanieczyszczeń do powietrza, indywidualne urządzenia grzewcze na paliwa stale powodują ponad 51% całkowitej emisji pyłu PM10, blisko 44% całkowitej emisji pyłu PM2,5 oraz 94% emisji benzo(a)pirenu.** Tak duże udziały indywidualnych urządzeń grzewczych w całkowitej emisji do powietrza wynikają z dwóch podstawowych powodów – użytkowania kotłów, czy pieców węglowych o niskiej efektywności energetycznej, niespełniających żadnych norm emisyjnych oraz spalania w nich paliw o niskich parametrach jakościowych - o niskiej kaloryczności i wysokiej zawartości siarki i popiołu, czy wręcz spalania odpadów różnego pochodzenia. (*uzasadnienie projektu uchwały antysmogowej*).

Likwidacja kopciuchów

W świetle powyższego nie ma innej drogi dla uratowania przed szkodliwym działaniem zanieczyszczeń powietrza mieszkańców Śląska i Rybnika, jak likwidacja tzw. „kopciuchów”, która powinna nastąpić jak najszybciej i bez wątpienia nie w takich terminach jakie wskazuje uchwała antysmogowa, albowiem w tym zakresie - w naszej ocenie jest ona sprzeczna z prawem europejskim(uzasadnienie petycji do Zarządu Województwa Śląskiego). Odpowiadając na złożoną przez nas petycję (załącznik nr 2) z dnia 19.03.2018 roku Zarząd Województwa Śląskiego stwierdził m.in.:

Z uwagi na bardzo złą jakość powietrza w województwie śląskim Zarząd Województwa Śląskiego rozumie zasadność skrócenia terminów wymiany wszystkich kotłów pozaklasowych oraz miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, o co wnosi się w w/w petycji, jednakże wprowadzenie ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw powinno, obok dążenia do jak najlepszej jakości powietrza w województwie śląskim, mieć również na uwadze możliwości ekonomiczne indywidualnych gospodarstw domowych, a także obecne i przyszłe możliwości dofinansowania działań w zakresie poprawy jakości powietrza.

Stanowisko takie aktualne było w dacie jego sporządzenia, tj. 28.08.2018 roku, bowiem od września 2018 roku w ramach rządowego programu Czyste Powietrze został przygotowany program priorytetowy Czyste Powietrze, dzięki któremu właściciele domów jednorodzinnych mogą ubiegać się o dofinansowanie na termomodernizację budynków i wymianę kotłów a wg. zapowiedzi Rządu RP innego programu już nie będzie.

W tej sytuacji nie ma żadnego uzasadnienia aby „zezwać” na funkcjonowanie tzw. „kopciuchów”, których „wiek” w dniu wejścia w życie uchwały przekraczał 5 lat i które emitują najwięcej zanieczyszczeń, jeszcze przez 5 lat.

Każdy bowiem, którego dotyczy to ograniczenie może uzyskać dofinansowanie na jego wymianę w wysokości zależnej od dochodu, a na część inwestycji wykraczającą poza dotację pożyczkę z bardzo małym oprocentowaniem.

Zmieniły się zatem okoliczności faktyczne, które brał pod uwagę Zarząd Województwa Śląskiego rozpatrując naszą petycję, a ponadto inicjatywa zmiany uchwały antysmogowej pochodząca od Rady Miasta Rybnika, miałyby zupełnie inne znaczenie.

Byłaby to inicjatywa mieszkańców Rybnika, wyrażona przez ich przedstawicieli wybranych w demokratycznych wyborach.

Notoryczne i wykraczające poza wszelkie granice przekraczanie poziomów zanieczyszczeń powietrza w Rybniku, powoduje wśród przeważającej części mieszkańców Rybnika rozgoryczenie i poważne obawy o skutki zdrowotne, które najbardziej dotyczą dzieci.

W ostatnim czasie portal Rybnik.com.pl przeprowadził sondę, „Rybnik z zakazem spalania węgla w piecach. Jesteś za?”, z której na dzień sporządzenia petycji wynika, że 52.06 procent mieszkańców jest za wprowadzeniem takiego zakazu, natomiast przeciw takiemu zakazowi zagłosowało 45.35 procent.

Oznacza to, że stopień frustracji mieszkańców Rybnika wykracza daleko poza postulowane przez nas skrócenie terminów dotyczących możliwości używania „kopciuchów” albowiem większość mieszkańców popiera wprowadzenie zakazu ogrzewania budynków węglem.

Panie i Panowie Radni!

Termin skierowania do Was tej petycji nie jest przypadkowy. Zapalcie w Rybniku płomień nadziei dla tysięcy jego mieszkańców, a zwłaszcza dla dzieci.

Prawem dzieci jest poznawanie przyrody wszystkimi zmysłami, cieszenie się życiem. Nie zamykajmy im dzieciństwa w czterech ścianach mieszkania, dajmy szansę na normalność. To im się po prostu należy. A co najważniejsze - nasze dzieci nie mogą płacić swoim zdrowiem za błędy dorosłych. Niech nie rodzą się w

Rybniku z dodatkiem „500 plus - 500 mikrogramów pyłu zawieszonego i 80 nanogramów rakotwórczego benzo(a)pirenu.

Odwagi!

Może ten płomień zabłyśnie w innych miejscowościach i przyczynicie się do uratowania tysięcy ludzi przed zabójczym działaniem smogu.

Wnosimy, ze względu na wskazane w petycji terminy, o nadanie jej charakteru priorytetowego i niezwłoczne rozpoznanie naszej petycji na sesji Rady Miasta.

Z poważaniem:

Zdzisław Kucme
Henryk Kute
Robert Ormer

Jawor Piecharek
Zabella Kosińska

Rybnik, dnia 19.03.2018 roku

Z A Ł . N R 1

Zarząd Województwa Śląskiego

P E T Y C J A

Na podstawie art.2 ust.1, ust.2 pkt 1, ust.3 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach oraz art.23 ust.1 DYREKTYWY PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy, mając na względzie ochronę życia i zdrowia ludzi wnosimy o przygotowanie projektu zmiany UCHWAŁY NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, poddania jej procedurom określonym w art. 96 ust.2,3,4,5 ustawy Prawo ochrony środowiska i skierowania go do Sejmiku Śląskiego.

Wnosimy o zmianę treści § 8 Uchwały, o której mowa wyżej w następujący sposób:

Jest:

- § 8. 1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.
2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 roku z następującymi wyjątkami:
- 1) wymagania w skazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:
 - a) od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
 - b) od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
 - c) od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
 - d) od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
 - 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:
 - a) osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub
 - b) zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

powinno być:

§ 8. 1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 roku z następującymi wyjątkami:

- 1) wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:
 - a) od 1 stycznia 2021 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 5 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
 - b) od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
 - c) od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2021 roku, chyba że instalacje te będą:
 - a) osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub
 - b) zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Jednocześnie na podstawie art. 4 ust. 3 Ustawy wyrażamy zgodę na ujawnienie na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach danych osobowych podmiotów wnoszących petycję.

UZASADNIENIE

Jakość powietrza na terenie województwa śląskiego od wielu lat pozostaje najgorsza w Polsce. Stacje pomiarowe WIOŚ położone na terenie województwa odnotowują rokrocznie rekordowe w skali kraju przekroczenia wartości dopuszczalnych, w szczególności dla pyłów PM₁₀, PM_{2,5} oraz wartości docelowych dla benzo(a)pirenu.

Zanieczyszczenie powietrza w regionie realnie zagraża zdrowiu i życiu jego mieszkańców. Łączne koszty zdrowotne zanieczyszczeń powietrza w Polsce szacowane są przez WHO nawet na 102 mld \$ (wliczając w to koszt przedwczesnych zgonów i utraconych lat życia), co stanowi 12,9% PKB kraju¹. Należy pamiętać, że w skali regionu kosztami zanieczyszczeń, oprócz wspomnianych kosztów zewnętrznych, obciążone są placówki służby zdrowia. Wedle badań prowadzonych przez Śląskie Centrum Chorób Serca w trakcie i po epizodach smogowych (istotnych przekroczeniach dopuszczalnych stężeń szkodliwych związków w powietrzu) zauważono wzrost notowanych przypadków udaru mózgu o 16%, liczby wizyt w poradniach POZ o 14%, a śmiertelności ogólnej o 6%². Liczne badania naukowe potwierdziły katastrofalny wpływ zanieczyszczeń powietrza na ludzkie zdrowie – niezależnie od tego, czy jest to ekspozycja długo-

¹ [http://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2015/04/air-pollution-costs-european-economies-us\\$-1.6-trillion-a-year-in-diseases-and-deaths,-new-who-study-says/annex-economic-cost-of-deaths-from-air-pollution-outdoor-and-indoor-per-country,-as-a-percentage-of-gdp](http://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2015/04/air-pollution-costs-european-economies-us$-1.6-trillion-a-year-in-diseases-and-deaths,-new-who-study-says/annex-economic-cost-of-deaths-from-air-pollution-outdoor-and-indoor-per-country,-as-a-percentage-of-gdp)

² <http://healpolska.pl/aktualnosci/smog-w-sercu-czyli-dlaczego-slascy-lekarze-naukowcy-zajmuja-sie-zanieczyszczonym-powietrzem/>

czy krótkoterminowa. Wedle badań prowadzonych przez Światową Organizację Zdrowia stężenie roczne PM_{2,5} na poziomie 35 µg/m³ jest związane z wyższym o 15%, długoterminowym ryzykiem umieralności w stosunku do wartości 10 µg/m³. Długotrwałe narażenie na działanie pyłu zawieszonego PM_{2,5} skutkuje skróceniem średniej długości życia³. Ale nawet krótkotrwała ekspozycja na wysokie stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} jest równie niebezpieczna, wpływając na wzrost liczby zgonów z powodu chorób układu oddechowego i krążenia.

Szacunki Europejskiej Agencji Środowiska wskazują na liczbę niemalże 50 tysięcy przedwczesnych zgonów w Polsce wskutek oddychania zanieczyszczonym powietrzem⁴. Do chorób powodowanych oraz nasilanych oddychaniem zanieczyszczonym powietrzem – w tym pyłami zawieszonymi, tlenkami siarki, tlenkami azotu, szkodliwymi wielopierścieniowymi węglowodarami aromatycznymi (m.in. benzo(a)pirenem), dioksynami, furanami czy metalami ciężkimi, należą choroby i incydenty bezpośrednio lub niebezpośrednio zakończone zgonem, takie jak: choroby górnych i dolnych dróg oddechowych, Przewlekła Obturacyjna Choroba Płuc, astma, arytmia, przewlekłe zapalenia płuc i oskrzeli, nowotwory płuc, krtani, pęcherza moczowego, atak serca, udar, zawał mięśnia sercowego, przyspieszenie procesów neurodegeneracyjnych, choroba Alzheimer, cukrzyca, bezpłodność, depresja czy obniżenie nastroju⁵.

Odnosząc się do treści dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (dalej: dyrektywa CAFE), zgodnie z jej art. 13 ust. 1, państwa członkowskie gwarantują, że na całym obszarze ich stref i aglomeracji poziom dwutlenku siarki, pyłu zawieszonego PM₁₀, ołowiu i tlenku węgla w powietrzu nie przekracza wartości dopuszczalnych, określonych w załączniku XI. Ponadto, zgodnie z art. 15 ust. 2 dyrektywy, państwa członkowskie gwarantują, że w zakresie pyłu drobnocząsteczkowego PM_{2,5} wskaźnik średniego narażenia na działanie na rok 2015, ustalony zgodnie z załącznikiem XIV sekcja A, nie przekroczy pułapu stężenia ekspozycji określonego w sekcji C tego załącznika (tj. 25 µg/m³).

Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie z orzecznictwem TSUE, na gruncie prawa UE pojęcie państwa należy rozumieć szeroko. Obejmuje ono nie tylko państwo *per se* i jego organy centralne, ale również inne organy władzy publicznej, a także podmioty niebędące organami władzy publicznej, które świadczą usługi publiczne pod kontrolą państwa. W szczególności, **państwem w rozumieniu prawa UE jest również samorząd województwa i jego organy.**

Art. 23 ust. 1 dyrektywy CAFE interpretowany zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE zobowiązuje państwo członkowskie (rozumiane w prawodawstwie UE szeroko, tj. również jako organy samorządu terytorialnego) do **wprowadzenia wszelkich efektywnych, adekwatnych i naukowo uzasadnionych środków, które pozwolą wyeliminować problem określonej emisji w danej strefie tak szybko, jak to możliwe.** Państwo członkowskie nie ma pełnej dowolności do uwzględniania i konfrontowania ze sobą okoliczności ekonomicznych, społecznych i politycznych w wyborze środków, które zostaną zastosowane, przeciwnie, może to czynić jedynie w granicach celów przewidzianych przez dyrektywę (tj. przestrzegania standardów jakości powietrza), a zakres swobody jest znacznie ograniczony. Przepis ten odnosi się co prawda wprost do programów ochrony powietrza, ale uchwałę antysmogową należy rozpatrywać jako jedno z działań naprawczych, podejmowane w ramach realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

Potwierdzeniem powyższych tez jest wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie ze skargi Komisji Europejskiej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej w przedmiocie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w zakresie

³ <http://content.nejm.org/cgi/content/full/360/4/376>

⁴ https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2017/at_download/file

⁵ WHO Ambient (outdoor) air quality and health, 2016

transpozycji i przestrzegania przepisów dyrektywy CAFE. W wyroku tym Trybunał stwierdził, że Polska dopuściła się naruszenia art. 13 ust. 1 dyrektywy w związku z załącznikiem XI poprzez regularne przekraczanie stężeń pyłu PM10 oraz art. 23 ust. 1 dyrektywy poprzez niezapewnienie, by okresy przekroczeń były jak najkrótsze. Rozpatrując ten zarzut Trybunał podkreślił, że: (99) *Bezsporne jest jednak to, że w przyjętych później (po 11 czerwca 2010 r. – przyp. autorów) przez Rzeczpospolitą Polską planach upływ terminów przewidzianych na położenie kresu tym przekroczeniom został ustalony, w zależności od konkretnej strefy, na czas między 2020 r. a 2024 r., co pozwala temu państwu członkowskiemu położyć kres przekroczeniom dopiero dziesięć, a nawet czternaście lat po dniu, w którym rzeczne przekroczenia zostały stwierdzone. W tym względzie Rzeczpospolita Polska utrzymuje, że wyznaczone przez nią terminy są w pełni dostosowane do skali przekształceń strukturalnych niezbędnych do położenia kresu przekroczeniom wartości dopuszczalnych dla stężeń PM10 w otaczającym powietrzu, zwracając przy tym uwagę na trudności o charakterze społeczno-gospodarczym i budżetowym związane z potrzebą realizacji znacznych inwestycji technicznych.* (101) *O ile okoliczności tego rodzaju mogą być brane pod uwagę w ramach zapewniania równowagi, o której mowa w pkt 93 niniejszego wyroku, o tyle jednak nie wykazano, że trudności, na które powołuje się Rzeczpospolita Polska i które nie mają charakteru wyjątkowego, są w stanie wykluczyć możliwość ustalenia krótszych terminów, zwłaszcza że znaczna część planowanych działań polega na zastępowaniu indywidualnych i zbiorczych kotłów grzewczych bardziej wydajnymi instalacjami.* (102) *Stąd argument podniesiony przez Rzeczpospolitą Polską nie może sam w sobie usprawiedliwiać wyznaczenia tak długich terminów na położenie kresu rzeczonym przekroczeniom w świetle wymogu, jakim jest zapewnienie, aby okres przekraczania wartości dopuszczalnych był tak krótki, jak to możliwe.*

Trybunał uznał również, że Polska dokonała nieprawidłowej transpozycji art. 23 ust. 1 akapit drugi dyrektywy. Przepis ten wymaga, aby w przypadku przekroczenia wartości dopuszczalnych stosowne plany określały odpowiednie działania, tak aby okres, w którym nie są one dotrzymane, był jak najkrótszy. Tymczasem ani art. 91 i 92 ustawy POŚ, ani rozporządzenie w sprawie programów ochrony powietrza, ani też plany działań krótkoterminowych nie przewidują wyraźnie takiego wymogu. Skoro zatem zachodzi niezgodność prawa krajowego z unijnym, potwierdzona przez Trybunał Sprawiedliwości UE, to należy w tym zakresie bezpośrednio stosować prawo UE. Tym samym wszelkie działania naprawcze ukierunkowane na poprawę jakości powietrza powinny uwzględniać wymóg dyrektywy, tj. zapewniać, aby okres przekroczeń był jak najkrótszy.

Mając na uwadze konieczność ochrony zdrowia i życia mieszkańców województwa, jak również w świetle przepisów prawa Unii Europejskiej, konieczne jest przyspieszenie realizacji uchwały antysmogowej poprzez skrócenie terminów jej wdrażania. W związku z powyższym, wnosimy jak na wstępie.

Podejmując działania wskazane w meritum petycji możecie Państwo uratować od przedwczesnej śmierci tysiące mieszkańców śląska.

Stowarzyszenie Rybnicki Alarm Smogowy
z siedzibą w Rybniku - reprezentowane
przez przedstawiciela Stowarzyszenia:
Zdzisława Kuczma
44-203 Rybnik, ul. Przyjaźni 16 e
e-mail: zdzislaw.kuczma@gmail.com

Z wyrazami szacunku

Centrum Rozwoju Inicjatyw
Społecznych CRIS
[Podpis]
Sonia Lenartowicz
Członek Zarządu

Centrum Rozwoju Inicjatyw
Społecznych CRIS
[Podpis]
Janusz Pielonczek
Członek Zarządu

Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych
CRIS
Rybnik, ul. Tadeusza Kościuszki 22/5
tel./fax 32 739-55-12
12-27-60-825 Regon: 1477-82-77-56

Uchwała Nr 1991/281/V/2018
Zarządu Województwa Śląskiego
z dnia 28.08. 2018 r.

ZAK. NR 2

w sprawie:

udzielenia odpowiedzi na petycję z dnia 19 marca 2018 r.

Na podstawie art. 18 pkt. 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r., poz. 913, z późn.zm.) oraz art. 9 ust. 2 ustawy o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz.870)

Zarząd Województwa Śląskiego
uchwała

§ 1

1. Rozstrzygnąć wniesioną petycję z dnia 19 marca 2018 r. zgodnie z treścią pisma stanowiącego załącznik do niniejszej uchwały.
2. Rozstrzygnięcie przekazać wnoszącym petycję.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Śląskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wojciech Saługa

- Marszałek Województwa

Michał Gramatyka

- Wicemarszałek Województwa

Stanisław Dąbrowa

- Wicemarszałek Województwa

Henryk Mercik

- Członek Zarządu Województwa

Małgorzata Ochęduszek-Ludwik

- Członek Zarządu Województwa

Dyrektor
Wydziału Organizacji i Kadr
Ludwik

Rada Prawny
Tomasz Kufel
K-2643
06-08-2018

Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS
i Stowarzyszenie Rybnicki Alarm Smogowy

Dotyczy: Petycja nr RP-2018/007 w sprawie przyspieszenia realizacji uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (dalej zwaną uchwałą antysmogową), poprzez skrócenie terminów jej wdrożenia.

Rozpatrując petycję z dnia 19 marca 2018 roku w sprawie jw. Zarząd Województwa Śląskiego informuje, co następuje.

Z uwagi na bardzo złą jakość powietrza w województwie śląskim Zarząd Województwa Śląskiego rozumie zasadność skrócenia terminów wymiany wszystkich kotłów pozaklasowych oraz miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, o co wnosi się w w/w petycji, jednakże wprowadzenie ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw powinno, obok dążenia do jak najlepszej jakości powietrza w województwie śląskim, mieć również na uwadze możliwości ekonomiczne indywidualnych gospodarstw domowych, a także obecne i przyszłe możliwości dofinansowania działań w zakresie poprawy jakości powietrza.

Istotnym w sprawie jest również fakt, że w przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/47/5/2017 z 18 grudnia 2017 r. Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, określono działania naprawcze zgodnie z przyjętym w uchwale antysmogowej harmonogramem wymian starych pozaklasowych kotłów. W ten sposób określone wymagane stopnie redukcji PM₁₀, PM_{2,5} oraz b(a)p, które gminy województwa śląskiego muszą osiągnąć finalnie do roku 2027, daje nadzieję na realną poprawę jakości powietrza. Skrócenie tych terminów byłoby niemożliwe także dla jst z uwagi na zaplanowanie środków finansowych zgodnie z harmonogramem wymian.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 2002 szacunkowa liczba pieców na paliwa stałe na obszarze województwa śląskiego wynosiła ponad 285 000 sztuk, natomiast kotłów na paliwa stałe oszacowano na ponad 400 000 sztuk. Należy liczyć się z tym, że liczby te na przestrzeni kilkunastu lat uległy zmianie. Według szacunków, w oparciu o badania statystyczne przeprowadzone w roku 2012 przez Główny Urząd Statystyczny dotyczące m.in. rodzaju użytkowanych urządzeń grzewczych w gospodarstwach domowych, wynika, że liczba nieefektywnych kotłów i pieców opalanych paliwem stałym na terenie województwa śląskiego wynosi 560 000 sztuk. Likwidacja tak dużej ilości instalacji wymaga ogromnych nakładów finansowych, tym samym czasu, by je pozyskać.

Przyjęte przez Zarząd terminy obowiązkowej wymiany/likwidacji instalacji grzewczych niespełniających wymaganych standardów emisyjnych pozostawia się więc bez zmian, co pozwoli na stopniowe i realne wymiany starych instalacji grzewczych. Ponadto część uwag wniesionych podczas konsultacji społecznych do projektu uchwały w zakresie wskazanych terminów na wymianę instalacji, dotyczyła ich skrócenia, natomiast w innym przypadku wnoszono o ich wydłużenie. Rozbieżność ta wskazuje, że zaproponowane przez Zarząd Województwa Śląskiego daty dotyczące obowiązku użytkowania kotłów minimum klasy 5 oraz miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń są najbardziej optymalne.

Województwo
Śląskie

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

ul. Ligonia 46
40-037 Katowice
www.slaskie.pl

R

(00)359007734593134607
(00)359007734593134607

(00)359007734593134607

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A. ID 386903/S

Znak sprawy: OS-PS.152.2.2018
rkw-098478/18
List polecony

Stowarzyszenie Rybnicki Alarm Smogowy

ul. Przyjaźni 16 E
44-203 RYBNIK

29

Dla województwa śląskiego	Dla Rybnika
<p>1) wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku z zastrzeżeniem ust.3 będą obowiązywać:</p> <p>a) od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,</p> <p>b) od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,</p> <p>c) od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 5 lat od daty ich produkcji,</p> <p>d) od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,</p> <p>2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:</p> <p>a) osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub,</p> <p>b) zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.</p>	<p>W granicach administracyjnych miasta Rybnika wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:</p> <p>a) od 1 stycznia 2021 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 5 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,</p> <p>b) od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 5 lat od daty ich produkcji,</p> <p>c) od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,</p> <p>2. wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2021 roku.</p>